

Nicolae Labis- Moartea Caprioarei

"Labis are curajul sa aduca in poezie sufletul marilor probleme morale, universul interior al omului evoluat, antitezele si dilemele acestuia, fara prejudecata tematoare ca, pentru moment, ele vor suna neobisnuit, prozaic sau discursiv. El are curajul sa introduca aceasta lume a confruntarilor interioare in perimetrul prozodiei clasice, fara a considera ca experienta modernista ar fi singura capabila sa le recupereze. El se lanseaza fara prudenta in domenii noi, aparent netangente la poezie, la lirism. "

Lucian Raicu

Aparitia meteorica in campul literaturii romane si moartea tragica a lui Nicolae Labis, intr-un stupid accident de tramvai, nu pot fi comparate decat cu soarta nefericita a lui Vasile Carlova, unul dintre talentatii poeti ai generatiei pasoptiste, care a murit la varsta de numai douazeci si doi de ani, lasand in urma sa mai mult speranta unei impliniri poetice, decat o certa personalitate artistica. Cu un secol si ceva mai tarziu, poetul din Malini, un indepartat sat sucevean, moare la numai douazeci si unu de ani, reusind, totusi, sa contureze profilul unei opere promitatoare, ceea ce i-a determinat pe unii sa afirme ca ar fi devenit un al doilea Eminescu, daca... Dar, acestea fiind faptele, noi nu ne mai oprim asupra presupusului daca, ci doar asupra a ceea ce avem in fata ochilor, prezent si tiparit.

Nu stim daca disparitia sa neprevazuta, sau valoarea artistica a poeziilor pe care a apucat sa le scrie, i-au determinat pe contemporani, pe numerosii sai cititori si chiar pe criticii literari, sa vorbeasca laudativ despre Nicolae Labis, incat aceste referiri critice postume sa depaseasca de mai multe ori volumele propriu-zise ale operei sale.

In timpul vietii, Nicolae Labis nu a publicat decat o singura carte de versuri pentru copii, intitulata Puiul de cerb si o placheta cu nume simbolic: Primele iubiri.

Postum, sunt tiparite mai multe volume, dintre care amintim: Lupta cu inertia, Moartea caprioarei, Albatrosul ucis - titlurile apartinand ingrijitorilor de editii, dar fiind inspirat alese, dupa cate o poezie a autorului.

Nu stim daca intre Puiul de cerb, titlu ales de el insusi, si Moartea caprioarei, titlu dat de un editor, s-ar putea stabili o legatura directa si tragica a destinului, dar ceea ce putem deduce este ca. puiul de cerb de la Malini a fost atat de impresionat de moartea caprioarei, incat a devenit el insusi o victima a puritatii sufletului sau nevinovat. Poezia Moartea caprioarei a aparut in anul 1954, cand poetul nu avea decat nouasprezece ani, ea fiind primita de la inceput ca rodul unui talent de exceptie.

Desi autorul evoca o intamplare din copilarie, de pe vremea secetei din 1947, valoarea ei simbolica nu se limiteaza doar la acest aspect, scenele relatate avand o profunda si generala semnificatie umana. Talentul poetului, deosebit la o varsta atat de frageda, ne impune de la primele versuri: "Seceta a ucis orice boare de vant. / Soarele s-a topit si a curs pe pamant / A ramas cerul fierbinte si gol. / Ciuturile scot din fantana namol."

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Personificarea elementelor astrale si terestre, enumerarea si epitetele folosite sunt sugestive, directe, reusind sa ne capteze in asa masura incat ne situam, dintr-o data, in sfera acelei zile fierbinti de vara, cand, peste paduri, "Danseaza salbatice, satanice focuri." Epitetele din acest vers ne sugereaza senzatii tactile si vizuale, continuand definirea unui tablou apocaliptic. In cadrul acestuia, apar doua personaje: tatal si fiul - care, alungati din sat de foame, se indreapta pe sub brazii suferinzi spre munte, in cautarea unor capre salbatice, pentru "vanatoarea foametei in muntii Carpati". Cu totul opuse, ca personaje, istoriei printului care alearga dupa un "mistret cu colti de argint", din poemul lui stefan Augustin Doinas, cele doua personaje ale lui Nicolae Labis nu sunt chinuite de ambitii, ci de sete, de caldura si de foame, copilului parandu-i-se ca pasesc "pe o alta planeta, imensa, straina si grea". Fiecare strofa contureaza si mai bine imaginea initiala a tabloului dur al luptei pentru supravietuire.

Ajungand langa murmurul izvorului, unde vor veni sa se adape caprioarele, copilul ii marturiseste tatalui ca-i este sete, dar acesta nu-i permite sa se apropie de apa, deoarece ar putea speria vanatul care se indreapta spre ea.

Desi alaturate ca fiinte umane, gandurile celor doua personaje se indeparteaza, sau chiar se opun. In timp ce forta tatalui nu este concentrata decat asupra felului cum isi va dobori vanatul, pentru a asigura familiei minimul de hrana, ca sa supravietuiasca un timp, copilul isi marturiseste (numai in gand) ca: "Ma simt legat prin sete de vietatea care va muri /La ceas oprit de lege si de datini". Impresionata parca de drama la care va fi martora, valea rasufla vestejit, inserarea pluteste ingrozita, iar copilul este atat de infricosat de scena la care va asista, incat i se pare ca: "Pe zare curge sange si pieptul mi-e rosu, de parca / Mainile pline de sange pe piept mi le-am sters. " In asteptarea jertfei inevitabile, ferigile ard "ca pe un altar", iar de pe bolta cerului clipesc " stelele uimite".

incercand sa faca ceva pentru salvarea caprioarei, poetul murmura o ruga de implorare: "Vai cum as vrea sa nu mai vii, / Frumoasa jertfa a padurii mele." Dar ritualul sacrificiului invocat nu ar mai avea maretie daca nu ar fi dus pana la capat. Caprioara se ivate, saltand nevinovata, priveste injur, insa nu-i descopera pe cei care o pandesc, infioara cu narile apa izvorului si se uita cu ochi nelinistiti, in clipa in care copilul intuiteste deja ca ea va fi sacrificata: "stiam ca va muri si c-o s-o doara. /Mi se parea ca retraiesc un mit / Cu fata preschimbata in caprioara".

Opozitia dintre tata si fiu, desi ascunsa si explicabila, devine acum atat de mare, incat baiatul ar fi dorit, pentru prima data, ca pusca tatalui sau sa nu-si loveasca tinta. Dar nici acum ruga nu-i e implinita, vaile vuiră si caprioara cazu in genunchi, privind pentru ultima data apa din cauza careia murea. Momentul este descris metaforic si cu o atat de mare sensibilitate incat orice cititor e impresionat de talentul sugestiv si de conciziunea autorului: "O pasare albastra svacnise dintre ramuri / si viata caprioarei spre zari tarzii / Zburase lin, cu tipat, ca pasarile toamna /Cand lasa cuiburile sure si pustii".

Dupa implinirea acestui ritual sangeros, copilul insetat are voie sa bea apa, iar tatal suiera cu bucurie: "-Avem carne" Apoi vanatorul pregateste o frigaruie cu inima caprioarei si cu rarunchii,

desi copilul traieste inca sub puternica impresie a jertfei caprioarei: "Ma simt oprit de lege si de datini..." Intre sentiment si realitate se afla inca o contradictie, deoarece baiatul stie ca acasa sora sa e bolnava si flamanda si numai prin vanarea caprioarei tatal ii poate asigura hrana si salvarea. Chiar copilul flamand vrea sa traiasca si de aceea, printre lacrimi, mananca, cerandu-si, pentru ultima data, iertare de la imaginea minunatei jertfe a ,/etei prefacuta-n caprioara": "Tu, iarta-ma, fecioara - tu, caprioara mea... /Plang. Ce gandeste tata? Mananc si plang. Mananca" Ultimul vers este alcatuit din propozitii eliptice ori foarte scurte, ca un bocet inabusit in palma, al unui copil sensibil, care, dincolo de sentimente, trebuie sa traiasca, totusi, ca un om...

Abia dupa ce intensitatea acestei emotii ne umple si noua ochii de lacrimi, intelegem de ce Nicolae Labis a fost port-drapelul de lumina al unei intregi generatii, denumita metaforic generatia luptei cu inertia", de ce a facut scoala poetica, trecand drept unul dintre cei mai de seama autori lirici ai generatiei postbelice.

Numele sau va fi rostit cu admiratie si respect de toti cetatenii tineri ai meleagurilor romanesti, iar lumina creatiei sale va straluci in inalte spatii, alaturi de Luceafarul eminescian.